

Advies betreffende opsporing van georganiseerd sadistisch misbruik (met of zonder geritualiseerde kenmerken), 18 september 2022

Stichting Kenniscentrum TGG Stichting Misbruikt! Spotlight Lisa tegen Georganiseerd Kindermisbruik

Inleiding

Uw commissie heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar deze vorm van misbruik en daarbij vele slachtoffers gehoord. Een aantal kenmerken van het geweld dat deze slachtoffers hebben ondervonden, de problemen die er zijn bij het doen van aangifte en het gebrekkige opsporingsonderzoek alsmede het gevaar voor hun veiligheid zijn daarbij aan de orde geweest. Ook de rol van het L.E.B.Z. is door veel slachtoffers als zeer negatief ervaren. Er is in de afgelopen jaren een beperkt aantal aangiften geweest, met sporadisch een min of meer succesvolle vervolging. Immers zelfs als een veroordeling van een enkele verdachte is gevolgd, dan nog is de opsporing en vervolging beperkt gebleven tot een enkele of enkele verdachte(n) en is onderzoek van een netwerk achterwege gebleven. Ook is voor de slachtoffers die de moed hebben opgebracht naar de politie te stappen een leven van grote onveiligheid en vaak onderduiken gevolgd. Net als bij de Maffia is het voor slachtoffers vrijwel onmogelijk aan dit soort netwerken te ontsnappen en een normaal leven te leiden.

Uit de verhalen van de slachtoffers is uw commissie ook duidelijk geworden dat het hier niet gaat om een enkel strafbaar feit maar om een manier van leven die hen wordt opgelegd door het netwerk. Veel slachtoffers blijken ook als volwassene nog onder invloed te staan van het dadernetwerk, niet alleen op directe wijze, maar ook vanuit hun gefragmenteerde zelf, waar persoonlijkheidsdelen aanwezig zijn die nog steeds loyaal zijn aan het netwerk, en ook opdrachten kunnen uitvoeren die verhalen/getuigenissen onwaarachtig maken, desinformatie laten meelopen en contacten saboteren.

Slachtoffers van georganiseerd sadistisch misbruik zijn veelal mensen die vanaf hun vroegste jeugd hebben geleefd in onveilige, beangstigende en gewelddadige omstandigheden, zonder enige werkelijke veiligheid. Frequent is daarbij sprake van indoctrinatie, mind control en bewust creëren van dissociatieve persoonlijkheidsdelen die opdrachten hebben ontvangen om de netwerken te beschermen. Ten gevolge hiervan is het voor velen van hen ten enenmale onmogelijk een consistent en congruent verhaal over wat hun is aangedaan te vertellen. Extra complicerend werkt vervolgens dat sommige van de gedissocieerde persoonlijkheidsdelen de taak hebben verwarde en tegenstrijdige verhalen te vertellen, teneinde ongeloofwaardig over te komen.

Als er sprake is van georganiseerd sadistisch misbruik zal een gang naar de politie vaak pas plaatsvinden jaren nadien, met alle consequenties voor het vinden van strafrechtelijk bewijs. Echter, ook al vindt de aangifte plaats als degene die de aangifte doet reeds volwassen is, dan nog is het zeer goed mogelijk dat zij/hij nog steeds onder invloed van de daders staat.

Bij aangiftes en opsporing in mensenhandel zaken is algemeen aanvaard dat slachtoffers vaak ernstig geïndoctrineerd zijn door de mensenhandela(a)r(en), doodsbang gemaakt zijn voor politie en justitie, vaak jaren wachten met hun gang naar de politie en zelfs andere signalen afgeven en tot slot vaak slechts in meerdere fasen hun verhaal kunnen vertellen. Ook het feit dat deze slachtoffers moeite hebben in één keer een coherent verhaal te vertellen is bekend bij de rechercheurs van AVIM (recherche belast met de opsporing van mensenhandel zaken). Een verhaal als: 'ik ben jarenlang opgesloten en werd verkocht voor

seks. Het huis had een groene deur, er stonden bomen voor de deur en er was een benzinestation op de hoek' kan en moet leiden tot onderzoek. En dat gebeurt ook, juist ook omdat het uitgangspunt bij de opsporing van dergelijke criminaliteit is, het respect voor een slachtoffer dat zich durft te melden en de wens om deze vreselijke vorm van criminaliteit serieus aan te pakken en niet, zoals bij Zeden, de allesoverheersende zorg dat de verklaring niet waar zou zijn, welke er zelfs toe kan leiden dat geen adequaat onderzoek wordt gedaan. Dit laatste is een teken van ernstig disrespect voor deze groep slachtoffers.

Slachtoffers van georganiseerd sadistisch seksueel misbruik zien politie en justitie niet als toevluchtsoord maar als bron van onveiligheid. Dat is een ernstige constatering in een land als Nederland. Helaas zeggen slachtoffers dat de enkele keer dat een slachtoffer wel vertrouwen heeft getoond in de politie, dat vertrouwen is beschaamd. Ook die constatering is uiterst navrant. In Duitsland is inmiddels door de overheid erkend dat het bestaan van georganiseerd satanisch (ritueel) seksueel misbruik reëel is en zijn er allerlei maatregelen genomen om dit aan te pakken. Wij hebben begrepen dat uw commissie ook in Duitsland te rade is gegaan en wij gaan ervan uit dat u in uw advisering de resultaten van dat bezoek zult opnemen. Belangrijk in de Duitse aanpak is de 'Betroffenenrat', een adviesorgaan met o.a. ervaringsdeskundigen. Met klem verzoeken wij u ook voor Nederland een dergelijke Raad te adviseren.

De zaak Lisa

Er is in feite maar één zaak van georganiseerd sadistisch seksueel misbruik waar de handelingen van politie en justitie zo uitvoerig zijn gedocumenteerd als de zaak Lisa. Achter die woorden gaat een wereld van geweld, trauma en verdriet voor het hele gezin waarvan Lisa deel uitmaakt, schuil. De zaken die daar misgingen zouden een leidraad moeten vormen voor hoe bejegening, opsporing en vervolging en hulpverlening wel moeten plaatsvinden.

- Digitaal onderzoek heeft niet plaats gevonden. Computers die waren ingeleverd bij de politie zijn slechts 'bekeken' en niet onderzocht, ondanks het feit dat bij de aangifte het maken van afbeeldingen was aangegeven. Vervolgens zijn die computers gegeven aan degene die door Lisa als verdachte werd aangewezen.
- Deze persoon, noch de later door Lisa genoemde deelnemers van de groep die, zoals zij zei, haar hadden misbruikt, zijn ooit als verdachte gehoord; Doorzoeking van de woning (en) heeft niet plaatsgevonden. Gegevensdragers zijn niet in beslaggenomen.
- Het staat vast dat Lisa als jong meisje een kind heeft gebaard. Hiervoor is bewijs voorhanden. Niettemin heeft dit gegeven nooit geleid tot onderzoek. Waar is die baby? Is de baby, zoals Lisa zegt, verkracht en vermoord? Natuurlijk is de gedachte dat een 'keurige' man dit doet vrijwel onbevattelijk maar het bewijs van het baren, had tot onderzoek moeten leiden en had gezien moeten worden als een ondersteuning van haar verklaring. In haar zaak is haar verklaring zondermeer als verzonnen afgedaan. Dat kan niet met zulke feiten.
- Er waren aanwijzingen dat met de verkoop van afbeeldingen van seksueel misbruik van kinderen geld werd verdiend. Hiernaar is geen onderzoek gedaan. Financieel onderzoek had hier zeker in de rede gelegen.
- Verklaringen van getuigen, die lid waren van het gezin van Lisa, werden afgedaan als 'uit één bron'.
- Technisch onderzoek naar bijvoorbeeld de plaatsen die door Lisa als plaats delict waren aangewezen, dan wel naar de plaats waarvan zij aangaf dat het lijkje van haar baby was begraven, hebben pas na verloop van geruime tijd plaatsgevonden, waardoor sporen konden worden verwijderd.

- De rol van het L.E.B.Z. was onprofessioneel en vooringenomen¹. Zo is het medisch onderzoek ten aanzien van het baren van het kind door Lisa niet afgewacht. Het is algemeen bekend dat het L.E.B.Z. het bestaan van dit soort netwerken niet gelooft. Ook stelde het L.E.B.Z. dat de verklaring van Lisa op meerdere momenten verteld en aangevuld was en daardoor ongeloofwaardig, aangezien hun professionele overtuiging was dat een verklaring als deze in één keer moet worden afgelegd. Deze overtuiging is te zien als mening en niet wetenschappelijk gestoeld. Het verklaren over ruim vijftien jaar martelen, misbruiken, verkrachten door meerdere daders en de aanwezigheid van meerdere slachtoffers is door niemand, zeker niet door een vijftienjarig getraumatiseerd meisje, in een paar uur te doen. De verklaring voor de aangifte van Lisa zocht en vond het L.E.B.Z. in de aanname dat de moeder van Lisa, 'in de steek gelaten' door haar echtgenoot, Lisa hiertoe had aangezet. Wat er ook van zij dat het verhaal van Lisa onverteerbaar is vanwege het gruwelijke karakter, de daarvoor in de plaats gezette verklaring door het L.E.B.Z., dat Lisa door haar moeder zou zijn opgestookt dit gruwelijke verhaal te vertellen, is niet gestoeld op enig gegeven en rechtvaardigt geenszins het achterwege laten of stopzetten van gedegen strafrechtelijk onderzoek.
- Er is geen aandacht geweest voor verklaringen van deskundigen over de diagnostische waarde van verschillende aspecten in de psychisch-medische evaluatie van vermoedens van seksueel misbruik.²
- De beslissing tot niet vervolgen door het openbaar ministerie naar aanleiding van de aangifte van Lisa is, ondanks een verzoek daartoe op grond van artikel 12 Wetboek van Strafvordering (Sv) niet inhoudelijk getoetst. In zijn arrest van 24 november 2015 beslist het Gerechtshof Den Haag dat het verzoek kennelijk ongegrond is, zonder derhalve de partijen te horen.

Criminele organisatie en opsporing

Zoals de Stichting Misbruikt! bij brief van d.d.30-08-2022 reeds aan uw commissie heeft geadviseerd dient opsporing, vervolging en hulpverlening inzake georganiseerd sadistisch seksueel misbruik te worden gezien in het licht van de aanpak van een criminele organisatie. Een criminele organisatie die, zoals slachtoffers aan uw commissie hebben verklaard en uitgelegd, zich bezighoudt met moord en doodslag, mensenhandel, witwassen, verkrachting, het maken en verkopen van kinderpornografie, het martelen en mishandelen, en het bedreigen met misdrijven tegen het leven. De opsporing dient dan ook te verlopen volgens de Vijfde titel van Boek 1 van Sv. Dat betekent bijzondere opsporingsbevoegdheden; de nadruk moet liggen op onderzoek naar het criminele verband. Een crimineel verband doet immers meer dan alleen maar strafbare feiten begaan en bestaat uit meer dan alleen verdachten. Het doel is dan ook het onderzoeken van een complex van personen en feiten, teneinde een tot de georganiseerde criminaliteit behorende groepering in beeld te brengen. Gelet op de verwachte conclusie van uw commissie dat u de aanwezigheid van georganiseerd sadistisch seksueel misbruik in Nederland aanwezig zult achten, is er alle reden ook de aanpak daarvan in dat kader te zien. Een en ander betekent dat de Aanwijzing Zeden niet van toepassing is op deze vorm van criminaliteit. Uit de kennis die er is over internationale netwerken gericht op het verkopen van kinderpornografie en mensenhandel is duidelijk dat de landsgrenzen niet gerespecteerd worden. Dat beeld is ook door meerdere slachtoffers bevestigd.

Wij adviseren u dan ook om een dergelijke aanpak, passend bij uw conclusie, in uw advies op te nemen. Bij een dergelijke aanpak horen specifieke aandacht voor:

¹ <https://www.uitgeverijparis.nl/nl/reader/210179/1001598099>

² <https://dare.uva.nl/search?identificer=49504a45-e16d-4c4c-a65b-6dcb32e5fd30>; Vrolijk-Bosschaart, Recognizing Child Abuse: An Unrelenting Challenge, Amsterdam, 2018.

- Een landelijk gespecialiseerd team
- Digitale opsporing (Team High Tech Crime)
- Financiële opsporing
- Veiligheid van slachtoffers (als aangever en als getuige), conform besluit slachtoffers van strafbare feiten
- Afscherming en beveiliging van dossier
- Internationale samenwerking

Zoals geen uitzondering bij criminele organisaties, wordt door meerdere slachtoffers aangegeven dat hun daders ofwel banden hebben met personen die invloedrijke functies bekleden of wel zelf dergelijke functies bekleden. Wat daarvan zij, de ervaring van slachtoffers is dat zij daarvoor in ieder geval bang zijn gemaakt. Het is dan ook van groot belang dat de dossiers beveiligd zijn en de informatie uit die dossiers geanonimiseerd met leden buiten het team en leidinggevendenden wordt besproken. Dit om beïnvloeding dan wel inmenging te voorkomen.

Bovenstaande brengt ook met zich mee dat aan de officier van justitie en de rechter die worden belast met de vervolging cq berechting van deze zaken ook specifieke deskundigheidseisen worden gesteld.

Het moge duidelijk zijn dat voor de L.E.B.Z. of een soortgelijke organisatie in deze geen plaats meer is. Van Nederland mag, gelet op de ratificering van het Verdrag inzake de Rechten van Kind, verwacht worden dat artikel 34 van dat verdrag, de bescherming van de seksuele integriteit van het kind en de bescherming tegen seksueel misbruik, serieus genomen wordt. Een bureau voor bijzondere zedenzaken zou juist die bescherming hoog in het vaandel moeten hebben.

Veiligheid en regie slachtoffers

Op het punt van veiligheid voor slachtoffers moeten bijzondere regels gelden, welke deels ook ontleend zijn aan Boek 1, Titel V Sv. De EU-richtlijn Slachtoffers vormt voor deze rechten de basis en deze zijn ook neergelegd in de Aanwijzing slachtofferrechten van het Openbaar Ministerie.³ Slachtoffers die de moed opbrengen naar de politie te gaan moeten dit veilig kunnen doen. Dat betekent de mogelijkheid van anonimiteit of bescherming als getuige (uiteeraard binnen het wettelijk kader). Nu merken slachtoffers dat de politie eerst onderzoek wil doen alvorens veiligheid te garanderen en daarmee nemen zij het gevaar, dat slachtoffers die zich aan het netwerk onttrekken, lopen niet voldoende serieus. Onderzoek wijst uit dat slachtoffers van mensenhandel (met name van zogenoemde loverboys) meermalen terugkeren naar hun daders, uit angst of vermeende loyaliteit. Dit fenomeen is ook te zien bij slachtoffers van georganiseerd sadistisch seksueel misbruik. Safe houses voor deze slachtoffers moeten deskundig personeel hebben dat toegerust is op de zorg voor deze specifieke groep.

In geval een slachtoffer aangeeft dat een politieambtenaar, dan wel een officier van justitie of een rechter, betrokken bij haar/zijn zaak onderdeel is van of banden heeft met het netwerk waarvan hij of zij slachtoffer is dan moet er een veilige manier zijn om hier een gevolg aan te geven. Ons advies is om hiervoor te kijken hoe dit in Duitsland is geregeld.

Het op te richten Meldpunt⁴ neemt een belangrijke rol in bij het zorgen voor veiligheid van slachtoffers. Het Meldpunt is een professionele organisatie waar slachtoffers op een veilige

³ [EU-richtlijn 2012/29/EU](https://wetten.overheid.nl/BWBR0045831/2021-12-01); <https://wetten.overheid.nl/BWBR0045831/2021-12-01>.

⁴ De Stichting Misbruikt! heeft op verzoek van uw Commissie en in overleg met de andere partners bij deze brief een blauwdruk gemaakt voor een dergelijk Meldpunt, dat zij u binnenkort zal toesturen.

manier hun getuigenissen kunnen doen en waar alle binnenkomende informatie bij elkaar komt en zonder een vooringegenomen standpunt met betrekking tot geloofwaardigheid gecentraliseerd wordt en tot actie leidt. Het meldpunt moet rechtstreeks toegang hebben tot een gespecialiseerd team, waarin politie, maatschappelijk werkers, psychologen/(kinder)psychiaters en forensisch artsen deel van uitmaken. Dit team dient snel en gemakkelijk medische en psychische hulp te kunnen realiseren voor slachtoffers. Het Meldpunt moet direct contact kunnen hebben met het gespecialiseerde landelijk opsporingsteam mede om voorzorgsmaatregelen te kunnen realiseren zoals onderduikadres en identiteitsbescherming. Het Meldpunt ondersteunt desgewenst het slachtoffer bij het doen van aangifte dan wel het afleggen van een (schriftelijke) verklaring.

Met instemming van het slachtoffer kan het Meldpunt ook zorgen voor lichamelijk onderzoek (vaginaal, anaal en elders op het lichaam – aanwijzingen voor toegepast (seksueel) geweld). Met toestemming van het slachtoffer kan het Meldpunt ook medische voorgeschiedenis (eerdere contacten met huisarts, specialist) verzamelen. Het slachtoffer kan zich daarbij bij laten staan door een vertrouwenspersoon. Desgewenst vindt lichamelijk onderzoek onder narcose of plaatselijke verdoving plaats.

Het slachtoffer kan verzoeken om een psychologisch onderzoek om vast te stellen wat de psychische gesteldheid is (CPTSS, DIS), en welke gevolgen het misbruik heeft voor het psychosociaal functioneren, uiteraard door een ter zake deskundige, die ook het vertrouwen van het slachtoffer heeft. De uitkomsten van een dergelijk onderzoek kunnen gebruikt worden voor het verkrijgen van schadevergoeding en het voegen ter zitting, dan wel bij het indienen van een verzoek bij het schadefonds geweldsmisdrijven.

Het is belangrijk dat slachtoffers gedurende het hele proces op de hoogte worden gesteld van wat er gebeurt. Hier ligt een belangrijke taak voor het Meldpunt om dit te bewaken.

Tot slot

Slachtoffers van georganiseerd sadistisch misbruik is decennialang ernstig onrecht aangedaan. Allereerst natuurlijk door de daders, die hen iedere mogelijkheid op een normaal leven hebben ontnomen en nog steeds ontnemen. Het gaat om slachtoffers die na jaren hun verhaal doen maar ook om jonge slachtoffers, kinderen, die ook nu nog ten prooi vallen aan dit onbeschrijflijk geweld. Het gaat dus niet alleen om verklaringen en getuigenissen van slachtoffers die aan het netwerk proberen te ontsnappen, maar ook om (jonge) kinderen die gered moeten worden. Maar het onrecht dat slachtoffers is aangedaan behelst ook het stelselmatig ontkennen door de instanties van het bestaan van dit geweld. Slachtoffers zijn weggezet als gek en ongeloofwaardig. Dit is een land als Nederland, dat nota bene in belangrijke mate het kantoor van de Special Rapporteur on Violence against Children to the Secretary General van de Verenigde Naties subsidieert, onwaardig.